

(Блиц, 4.5.2010)



Само провиђење спасло ме је од накане да Првог маја, у суботу, одем с породицом из куће. Гледао сам вести: кркљанац на путевима, гомиле ђубрета на излетиштима, а врхунац: двојица се избола ножевима у тучи око места за роштиљање.

Али ко не плати на мосту, платиће на ћуприји, па сам у недељу на наговор жене и детета - „сви иду негде” - ипак сео у кола и одлучио се за по мени најбезболнију варијанту: Топчидер. Дан пре тога пријатељ ми је описивао како је ишао с породицом на Авалу, па су провели више времена у колима него у подножју торња. У „Конаку” је била некаква свадба, па смо бежали од буке ка Топчидерској реци. Ђубре од претходног дана нико није однео. Нашли смо нешто што је личило на миран кутак, кад ето ти излетника са аутомобилом. Паркирао се на трави. Ускоро је потпалио ватру, а онда до даске „одвио” неку поскочицу с рефреном „Дођи попе да ти љубим стопе”, па је учио дете да игра коло.

Ту се излет завршио, али све то није за мене „недељни утисак”.

Празник рада ни ове године неће бити обележен масовним радничким протестима у Србији, као што је то случај у великим светским градовима, зато што синдикалци не желе да изађу на улице без хонорара, рекао је у интервјуу за „Прес” Бранислав Чанак, председник Уједињених гранских синдиката „Независност”. Неко је пар дана пре тога удворички изјавио како синдикати, односно радници, не протестују масовније против владине политике зато што су свесни да Влада све чини за њих како би им, у условима глобалне економске кризе, било боље.

Имамо, дакле, два екстремна пола: по Чанку радници неће да протестују без хонорара, мисле да је то рад од којег ће неко да има профит, па је ред да им се плати надница, а по другој школи мишљења радни народ Владу доживљава као народну, малтене би направи слет под мотом већ поменутог рефрена поскочице.

Мени се, пак, чини да је недостатак солидарности, као темељни принцип сваког синдикалистичког покрета, главни разлог што се макар Првог маја, када се обележава дан борбе за радничка права, ови пре опредељују за хладно пиво и вруће ћевапе него да се буне против такве апстракције као што је владина политика.

Тај принцип темељно је разграђиван деценијама уназад, како и доликује земљи радника

и сељака, а солидарност се јавља само у радничком микрокосмосу, дакле фабричком кругу, кад треба истерати било какву или мало већу плату.

С друге стране, мислим да је у подсвести радничке класе, а посебно радничких вођа, врло јасна рачуница да им је држава партнер, о чему сведочи и све већи број захтева да држава преузме власништво над предузећима, а с друге стране и држава показује спремност да се појављује као социјални амортизер.

То је, можда, у условима кризе, и оправдана мера владине политике, али свако ко познаје природу власти, корист од права на дистрибуцију пара и моћи морао би већ сада да се плаши овакве арбитражне улоге државе.

У међувремену, ни пре Првог маја ни током празника, када би макар ритуално о радницима требало говорити ако већ они неће о себи, нико није адекватно објаснио српско питање дана које је поставио Зоран Дракулић, власник „Ист поинта”: Како то да су веће плате радника у РТБ „Бор”, где се ништа не ради, од плата радника Ваљаонице у Сеојну, која ради пуном паром и велики је извозник?

За неупућене, над „Бором” је власништво преузела држава, а власник фабрике у Сеојну је Зоран Дракулић.

Ово што следи јесте претеривање, али Србија је ближа сценарију по којем ће у првомајској поворци протестно шетати послодавци у праведној побуни против конкуренције оличене у државној моћи, него што ће то чинити радници.